

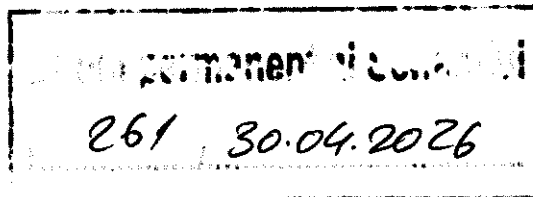

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3/4516/2026 din data de 24/04.2026

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretarul general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV 1238 din 16.03.2026, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea art. 155 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal (b141/11.03.2026)*, în vederea avizării, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 16.04.2026 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „*acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”, comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

În analiza prezentei propuneri, comisia a reținut că se impune, ca punct de plecare, examinarea detaliată a rațiunilor prezentate în expunerea de motive, respectiv a celor referitoare la evidențierea unor date privind dosarele în care a intervenit prescripția răspunderii penale.

Aceste informații sunt relevante pentru înțelegerea motivelor intervenției prescripției răspunderii penale în cauzele penale și pentru conturarea unei imagini clare asupra impactului pe care omisiunea intervenției legiuitorului l-a avut asupra instituției prescripției răspunderii penale, eficienței urmăririi penale și încrederii publicului în sistemul judiciar.

După cum se cunoaște, prescripția răspunderii penale este o cauză care înlătură răspunderea penală ca urmare a trecerii unei perioade de timp.

În considerentele Deciziei nr. 650 din 25 octombrie 2018 Curtea Constituțională a reținut următoarele cu privire la instituția prescripției răspunderii penale (parag. 429):

„(...) Curtea a mai reținut că instituția prescripției răspunderii penale se impune a fi analizată dintr-o dublă perspectivă, întrucât aceasta instituie, pe de o parte, un termen de decădere a organelor judiciare din dreptul de a trage la răspundere penală persoanele care

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

săvârșesc infracțiuni, iar, pe de altă parte, un termen, apreciat de legiuitor ca fiind suficient de mare, pentru ca societatea să uite faptele de natură penală săvârșite și efectele acestora, ca urmare a diminuirii treptate a impactului lor asupra relațiilor sociale. Astfel, prescripția răspunderii penale este, din punctul de vedere al naturii sale juridice, o cauză de stingere a răspunderii penale și, prin urmare, a acțiunii de tragere la răspundere penală, cauză determinată și justificată de efectele trecerii timpului asupra nevoii societății de tragere la răspundere penală. Aceasta, întrucât, după trecerea unui anumit interval de timp de la momentul săvârșirii infracțiunii, aplicarea unei pedepse penale nu mai contribuie la realizarea scopului legii penale, nemaexistând necesitatea social-politică ce determină mecanismul juridic al angajării răspunderii penale. Așa fiind, analiza dispozițiilor legale ce reglementează întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale trebuie făcută din aceeași dublă perspectivă, ea reprezentând, pe de o parte, o soluție juridică de repunere a organelor judiciare într-un nou termen, integral, de prescripție, în care își poate exercita rolul activ, conferit de dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală, de stabilire a adevărului în cauzele penale, pe baza probelor administrate, iar, pe de altă parte, o manieră prin care societatea, prin intermediul organelor statului, aduce la cunoștința suspectului sau a inculpatului că fapta de natură penală pe care a săvârșit-o nu și-a pierdut rezonanța socială avută în momentul comiterii sale.”

La data pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, art. 155 din Codul penal avea următorul cuprins:

„Art. 155 - Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Întreruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei.

(4) Termenele prevăzute la art. 154, dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

(5) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale.”

Prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 518 din 25.06.2018) Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională.

Curtea a reținut că prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal *„sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, contrare principiului legalității incriminării, întrucât sintagma «oricărui act de procedură» din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale”* (parag. 31).

Potrivit art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată, *„Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”* Totodată, potrivit art. 147 alin. (4) din Constituția României, republicată, *„Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”*

Dispozițiile art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată sunt preluate și la nivelul legii organice, art. 31 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind în concordanță cu cele din art. 147 alin. (1) din Constituția României, republicată și prevăd următoarele: *„Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”*

În egală măsură, art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 prevede că *„Decizia prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare este definitivă și obligatorie.”*

Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 obliga astfel Parlamentul, ca unică autoritate legiuitoare a țării sau Guvernul, în situațiile strict reglementate de art. 115 din Constituția României, republicată, să intervină legislativ și să pună în acord art. 155 alin. (1) din Codul penal cu dispozițiile Legii fundamentale, însă legiuitorul nu și-a îndeplinit această obligație constituțională.

În aceste condiții, prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial nr. 565 din 09.06.2022), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale.

În analiza sa, Curtea Constituțională a subliniat natura juridică a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, respectiv cea de decizie simplă/extremă și nu decizie interpretativă, arătând că dispozitivul deciziei nici nu cuprinde sintagma specifică unei decizii prin care se stabilește interpretarea constituțională a normei.

Totodată, Curtea Constituțională a semnalat pasivitatea legiuitorului ulterior Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, în pofida faptului că deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție semnalau încă din anul 2019 practica neunitară rezultată din lipsa intervenției legislative.

Astfel, Curtea a constatat următoarele (parag 73 - 76):

«73. În consecință, Curtea constată că, în condițiile stabilirii naturii juridice a Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 ca decizie simplă/extremă, în absența intervenției active a legiuitorului, obligatorie potrivit art. 147 din Constituție, pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.

74. Curtea constată că o astfel de consecință este rezultatul nerespectării de către legiuitor a obligațiilor ce îi revin potrivit Legii fundamentale și a pasivității sale, chiar și în ciuda faptului că deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție semnalau încă din anul 2019 practica neunitară rezultată din lipsa intervenției legislative. De asemenea, Curtea subliniază că rațiunea care a stat la baza pronunțării Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 nu a fost înlăturarea termenelor de prescripție a răspunderii penale sau înlăturarea instituției întreruperii cursului acestor termene, ci alinierea dispozițiilor art. 155 alin.(1) din Codul penal la exigențele constituționale. Astfel, Curtea observă că termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din Codul penal nu sunt afectate de deciziile Curții Constituționale.

74. În acest context, Curtea constată că situația creată prin pasivitatea legiuitorului, consecutivă publicării deciziei de admitere amintite, reprezintă o încălcare a prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală, care consacră caracterul de stat de drept al statului român, precum și supremația Constituției. Aceasta, deoarece prevalența Constituției asupra întregului sistem normativ reprezintă principiul crucial al statului de drept. Or, garant al supremației Legii fundamentale este însăși Curtea Constituțională, prin deciziile pe care le pronunță, astfel că neglijarea constatărilor și dispozițiilor cuprinse în deciziile acesteia determină fragilizarea structurii constituționale ce trebuie să caracterizeze statul de drept (în același sens, Decizia nr.230 din 28 aprilie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.519 din 26 mai 2022).

75. Așadar, Curtea constată că, în cazul de față, legiuitorul a nesocotit prevederile art. 147 alin.(4) din Constituție, ignorând efectele obligatorii ale Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 cu

consecința creării unui viciu de neconstituționalitate mai grav generat de aplicarea neunitară a textului de lege „cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea”, care, în mod evident, nu prevede niciun caz de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale. Pentru restabilirea stării de constituționalitate este necesar ca legiuitorul să clarifice și să detalieze prevederile referitoare la încetarea cursului prescripției răspunderii penale, în spiritul celor precizate în considerentele deciziei anterior menționate.»

După pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022 și înainte de publicarea acesteia în Monitorul Oficial, art. 155 alin. (1) din Codul penal a fost modificat prin O.U.G. nr. 71/2022 (publicată în Monitorul Oficial nr. 531 din 30 mai 2022), după cum urmează:

„(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.”

Prin Decizia nr. 67 din 25 octombrie 2022 (publicată în Monitorul Oficial nr. 1.141 din 28 noiembrie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizările formulate, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

«Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului „tempus regit actum” și

Dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 10/2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii» și a stabilit următoarele:

1. Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și art. 5 din Codul penal.

2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii.

În consecință, intervenția prescripției răspunderii penale a fost cauzată de omisiunea legiuitorului, întrucât Decizia Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 îl obliga să intervină și să pună în acord art. 155 alin. (1) din Codul penal cu dispozițiile Legii fundamentale, pasivitatea legiuitorului fiind de altfel arătată și în cuprinsul Deciziei instanței de contencios constituțional nr. 358 din 26 mai 2022.

În acest context, întreaga argumentație din expunerea de motive, axată pe numărul de cauze penale în care s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, neglijează această realitate juridică și nu se sprijină pe o fundamentare riguroasă, ceea ce o încadrează mai degrabă într-o perspectivă populistă decât într-una tehnică, coerentă și adaptată nevoilor efective de reglementare.

După cum se cunoaște, în forma inițială a Codului penal din 1969, termenul de prescripție specială a răspunderii penale se considera îndeplinit dacă termenul de prescripție generală era depășit cu încă jumătate (art. 124). Ca urmare a modificării operate prin Legea nr. 63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, termenul de prescripție specială a răspunderii penale se considera îndeplinit dacă termenul de prescripție generală era depășit cu încă o dată (art. 124), reglementare preluată și în noul Cod penal, ca urmare a modificării art. 155 alin. (4) prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

Astfel, o nouă majorare a termenelor de prescripție specială a răspunderii penale trebuie temeinic motivată și riguros fundamentată, dată fiind importanța domeniului în care este propusă prezenta reglementare și consecințele unei prelungiri a duratei termenului special de prescripție a răspunderii penale asupra persoanelor acuzate de săvârșirea unei infracțiuni.

În acest sens, art. 6 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”*

Privită din această perspectivă, expunerea de motive a propunerii legislative nu satisface exigențele normative menționate. Aceasta se rezumă la o prezentare formală a cauzelor în care a intervenit prescripția răspunderii penale, fără a examina contextul și circumstanțele care au condus la astfel de soluții.

Prin urmare, expunerea de motive nu respectă standardele de fundamentare cerute de legiuitor și riscă să transforme actul normativ într-un text mai degrabă pseudo-reformist decât unul eficient, coerent și adaptat realităților juridice concrete.

În consecință, inițierea prezentei modificări pe baza unei analize superficiale a cauzelor care au condus la intervenția prescripției răspunderii penale subminează rigurozitatea procesului legislativ și riscă să transforme actul normativ într-o măsură mai degrabă formală sau populistă, decât într-un instrument juridic coerent.

Reglementarea prescripției speciale a răspunderii penale nu este necesară pentru a da „puterii judecătorești posibilitatea să atingă mai târziu acest termen, câștigând astfel timp pentru a putea trage la răspundere penală autorii infracțiunilor cercetate” (astfel cum se invocă în expunerea de motive), ci trebuie să urmărească asigurarea unui echilibru între, pe de o parte, dreptul organelor judiciare de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni și, pe de altă parte, necesitatea ca durata termenelor de prescripție specială să rămână expresia faptului că societatea „uită” faptele penale comise și efectele acestora, pe măsură ce impactul lor asupra relațiilor sociale se diminuează.

Cu deosebită considerație,

**Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii,
Judecător Andreea Șimona Uzlău**

